

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 29270/2023
18.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА, са боравиштем у ..., чији је пуномоћник Срђан Пилиповић, адвокат из ..., против тужених ББ, са боравиштем у ..., ВВ и ГГ, обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Угљеша Жарковић, адвокат из ..., ради предаје поседа, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 631/23 од 15.06.2023. године, у седници одржаној 18.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 631/23 од 15.06.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бачкој Паланци П 290/20 од 13.09.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужени обавезу да му, као имаоцу права доживотног пладоуживања, предају посед на стану, који се налази у ... у Ул. ... бр. ..., ближе наведено у овом ставу изреке, ослобођен од лица и ствари, као и да му солидарно накнаде трошкове парничног поступка са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, тужилац је обавезан да туженима накнади трошкове парничног поступка од 168.950,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 631/23 од 15.06.2023. године, ставом првим изреке, жалба тужиоца је делимично усвојена, делимично одбијена, па је првостепена пресуда преиначена, тако што су тужени обавезани да тужиоцу предају супосед на стану који се налази у ..., у Улици ... бр. ..., изграђеном на кат.парц. бр. .. КО ..., двособан стан у површини од 62,01 м2, који се састоји од 2 собе, 1 кухиње, 1 купатила, 1 предсобља, 1 ходника, 1 оставе, 1 тавана и дворишта зграде које иду уз стан и одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка, док је првостепена пресуда потврђена у преосталом побијаном, а непреиначеном делу. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно утврђеног чињеничног стања.

Врховни суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20 и 10/23 – други закон), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом туженог одређено не указује, при чему другостепена пресуда садржи оцену свих жалбених навода који су од одлучног значаја.

Према утврђеном чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, између мал. ЂЂ и мал. ДД, као дародаваца (које је по решењу Центра за социјални рад од 25.04.1997. године заступао законски заступник ЕЕ), ЖЖ и ЗЗ, као плодоуживалаца и тужене, као даропримца, закључен је даровни уговор од 19.05.1997. године, на коме су потписи заступника дародаваца, даропримца, ранијих плодоуживалаца и новог плодоуживаоца овде тужиоца, а који су оверени пред Општинским судом у Бачкој Паланци под Ов.бр. 1230/97. Чланом 1. уговора је констатовано да законски заступник у име мал. дародаваца, дарује неопозиво, бестеретно, без права на повраћај, своје некретнине под кат. бр. ..., двособан стан од 62,01 м², који је предмет овог спора. Чланом 3. уговора овде тужена, као даропримац је дала дозволу да се укњижи право доживотног плодоуживања на име и у корист овде тужиоца, а чланом 5. је констатовано, између осталог, да у посед дарованих некретнина, ступају одмах даропримац и плодоуживалац. Утврђено је и да закључени уговор између наведених уговарача није био уговор о поклону, већ је тужилац ЕЕ, законском заступнику мал. продаваца, исплатио 33.000 ДЕМ на име купопродајне цене за стан, са намером да реши стамбено питање својој ћерки овде туженој ББ и у договору са њом је одлучено да се у корист тужиоца задржи право доживотног плодоуживања на купљеној непокретности. Предметна непокретност представља стамбену јединицу која се налази у ..., у Ул. ... број .. и у ЛН бр. 6 КО ... уписана је парц. бр. ..., земљиште под зградом објектом, површине 82 м², градско грађевинско земљиште са породичном стамбеном зградом број 1, на којој је уписана јавна својина Републике Србије са правом коришћења Министарства одбране на земљишту и на згради. Тужена се уселила у стан одмах након куповине и у њему је непрекидно живела до 2005. године, када се одселила у Аустрију. Тужилац није имао кључеве од стана, али је повремено долазио у стан док се тужена није одселила. У међувремену, тужена је реновирала непокретност, ставила је нова сигурносна врата, након чега је (2018. године) са туженима ВВ и ГГ закључила уговор о закупу, стан им је дала на бесплатно коришћење, уз обавезу да заузврат плаћају комуналије и режијске трошкове. Тужени ВВ и ГГ се и даље налазе у поседу стана, а кључеве стана поседује и тужена ББ.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је у смислу одредбе члана 33. Закона о основама својинскоправних односа - ЗОСПО одбио тужбени захтев налазећи да је на предметној непокретности уписано право јавне

својине Републике Србије и право коришћења Министарства одбране, због чега на основу наведеног даровног уговора од 19.05.1997. године у катастру непокретности тужена није могла уписати право својине, а тужилац право доживотног плодоуживања, закључивши да на основу тог уговора тужена није стекла право својине, нити је тужилац стекао право доживотног плодоуживања, као стварна права која имају правно дејство према свим трећим особама.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду, применом одредаба чланова 12, 13. и 460. Закона о облигационим односима (ЗОО) и члана 81. ЗОСПО, налазећи да код чињеничног утврђења да је тужилац исплатио купопродајну цену за предметну непокретност у намери да реши стамбено питање тужене ББ, те да је формално закљученим даровним уговором од 19.05.1997. године, а стварно закљученим купопродајним уговором, тужена, као стицалац својине по уговору, дала дозволу да се на предметној непокретности установи право доживотног плодоуживања у корист тужиоца, као и чињеницу да је у члану 5. уговора констатовано да у посед дароване (у ствари купљене) некретнине одмах ступају даропримац и плодоуживалац, закључио је да је резултат њихове сагласне воље било успостављање супоседа на предметној непокретности, оценивши да и тужилац и првотужена имају право на суддржавину, будући да је оно засновано на правном основу који свакоме од њих међусобно омогућава вршење оне врсте права која им је призната уговором, а која претпоставља и остваривање фактичке власти над предметном непокретношћу. Како је тужена ББ дужна да предметну непокретност преда у супосед тужиоцу, то су и тужени ВВ и ГГ дужни да то трпе, будући да се налазе у непосредном поседу, због чега је другостепени суд одлучио као у изреци.

Врховни суд није везан применом материјалног права на ком је другостепени суд засновао своју одлуку, па налази да је другостепени суд правилно усвојио тужбени захтев, али не из разлога наведених у одлуци.

Законом о неважности правних прописа донетих пре 06. априла 1941. године и за време непријатељске окупације („Службени лист ФНРЈ“, број 86/46, 105/46 и 96/47) прописано је: да су правни прописи (закони, уредбе, наредбе, правилници и др.) који су били на снази на дан 06. априла 1941. године, изгубили правну снагу (члан 2.); да се правна правила садржана у законима и другим правним прописима поменутих у члану 2. овог закона, која у смислу члана 3. овог закона нису проглашена обавезним, могу по овом закону примењивати на односе који нису уређени важећим прописима, и то само уколико нису у супротности са Уставом ФНРЈ, Уставима Народних Република, законима и осталим важећим прописима донетих од надлежних органа нове државе, као и са начелима уставног поретка Федеративне Народне Републике Југославије и њених република, као и да државни органи не могу своја решења и друге акте заснивати непосредно на овим правним правилима (члана 4.). Језичким тумачењем наведених одредаба може се закључити да постоји могућност, али не и обавеза да се правна правила из закона и других прописа који су били на снази до 06. априла 1941. године, уз испуњеност осталих услова, примењују у оним случајевима где у важећем законодавству постоји правна празнина.

Законом о основама својинскоправних односа – ЗОСПО („Службени лист СФРЈ“ број 6/80 и 36/90 и „Службени лист СРЈ“ број 29/96) прописано је: да се на

ствари на којој постоји право својине може засновати право службености, право стварног терета и право залоге, под условима одређеним законом (члан 6. став 1); да се стварна службеност стиче одржајем када је власник повласног добра фактички остваривао службеност за време од 20 година, а власник послужног добра се није томе противио (члана 54. став 1); да стварна службеност престаје ако се власник послужног добра противи њеном вршењу, а власник повласног добра три узастопне године није вршио своје право, као и да стварна службеност престаје ако се не врши за време потребно за њено стицање одржајем, када исто лице постане власник послужног и повласног добра или пропашћу повласног, односно послужног добра (члан 58. став 1. и 3.); да се право плодуюживања, право употребе, право становања, као и право стварног терета уређују законом (члан 60).

Како до сада посебним законом није уређен правни институт плодуюживања као посебне врсте личне службености, у конкретном случају постоји правна празнина, коју отклања суд најчешће примењујући аналогију и широм интерпретацијом, а ако не постоји могућност да се правна празнина премости овим средствима, суд може да донесе одлуку непосредно примењујући правна начела, при чему се мора водити рачуна о суштини правне ситуације коју треба уредити и тражити решење које је највише у складу са друштвеним интересима (став Уставног суда изражен у одлуци Уж 122/2013 од 28.03.2013. године).

Сагласно наведеном, а имајући у виду да је тужилац засновао право плодуюживања на предметној непокретности даровним уговором од 19.05.1997. године, да је у члану 5. уговора констатовано да у посед дароване некретнине одмах ступају даропримац и плодуюживалац, као и чињенице да је подношењем тужбе у 2019. години тужилац изразио вољу за коришћењем предметне непокретности, то тужиочево право у смислу одредбе члана 58. став 3. ЗОСПО није престало, јер није било континуираног некористишења у периоду од 20 година, будући да из чињеничног утврђења произилази да се тужена ББ уселила у стан одмах након закључења даровног уговора и у њему је непрекидно живела до 2005. године, као и да је тужилац долазио у стан док се тужена није одселила. Сагласно томе, и када би се на овај случај применио рок од три године за престанак права плодуюживања применом правног правила имовинског права садржаног у параграфу 938. Српског грађанског законика из 1844. године, не би се могло закључити да је право плодуюживања тужиоца на спорним непокретностима престало, јер нису испуњени кумулативно прописани услови, односно да право службености није вршено због противљења власника, јер се тужена ББ није противила све до 2018. године када је ставила нова сигурносна врата и након чега је дозволила туженима ВВ и ГГ да се уселе у стан и да у њему живе до даљеног, због чега је тужилац покренуо овај парнични поступак ради предаје у посед (тужба поднета 18.02.2019. године). Стога су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић